

## „Праця“

Український просвітний тижневик  
в Бразилії  
виходить в Прудентополіс кожного  
Четверга.

Передплата  
в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.  
Для Галичини річно 72 корон.  
Для України 36 рублів.  
Для Півн. Америки 2.50 дол.  
Для Канади 2.50 дол.  
Для Аргентини 6 пез.

## ПРАЦЯ

„PRACIA“  
Jornal semanal para os  
Ukrainos no Brazil.  
Publica-se em Prudentopolis  
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від  
стиха. Більші по 200 рс. За вся-  
кі оголошення платиться згори.

PRACIA  
Prudentopolis  
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — 3 Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми України до спону  
В нас є сила Козацька!

## Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,  
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

## Польща на смертній постелі.

Воно, ще так недавно було, як соціал патріот Пілсудський голова шляхетської Польщі з міною малого Наполеона звернувся з маніфестом до усього населення України і тоном побідника сухо по диктаторськи сповіщав: «На мій приказ розпочали армії польської республіки наступ та вдерлися глибоко на всю українську територію... Вони вигонять усіх насильників... вони так довго позістануть на Україні, аж правовий український уряд буде міг обняти владу над цією територією» і т. д.

Під знаменем історичної Польщі йшов польсько-шляхецький завоювальник на Україну, грабив, вішав український люд і горлав на весь світ, що він польською кровію поливає волю України.

А нині? Нині армії гордого імперіялістичного пірата розбиті втискають. Нині роздертий, розшарпаний польський фронт хлинув в зад і ширить пострах і паніку серед тих що ще вчора хотіли пити воду з Дону, чи навіть з Волги.

І конвульсійний страх прошибнув шляхецьку Польщу. Все, що лише духом чорної польської реакції, все для кого шляхецький канчук є національною гордістю, все те підняло страшний крик: «Ойчизна в небезпеченстві! Батьківщина в небезпечі! — кличуть вони усіми голосами, щоб придушити тривогу яка налягає на всіх і вляти відвагу в трусливі, пере-

вих послів, яким віддають в руки судьбу потапаючої імперіялістичної Польщі. Ця рада стала найвищим органом держави, ухвалила її переводять негайно і це вказує на велич червоної соціалістичної небезпеки, яку не можна було скрити навіть польським малпачим фразерам.

З горячковим поспіхом видає отця рада дві відозви: одну до «Горожан Річпосполітої», в якій дотеперішні бандити завоювальники кричать, що «загони наїздників, які тягнуться аж з Малої Азії мають зломити наші лицарські війська, щоби впасти на Польщу і розпочати там своє панування»; друга відозва звернена до польських жовнірів, в якій Пілсудський дальше мріє про історичну Польщу, мимо цього, що бачить, що цей «ідеал» роздоптаний вже і стертий з лиця землі. Він деклямує, що від рішення цієї війни буде залежати, чи Польща стане могоучою («од можа до можа») і вільною державою, великим і яним домом... чи малою і слабою країною, в якій для найкращих її синів (розумій шляхти, панів, жандармів і всякої другої шляхецької зволочи) не буде місця».

До оборони до боротьби з надтягаючими червоними військами стають перші польські соціалпатріоти; вони виступили з відозвою до польського громадянства, в якій звивають, щоби «жовніри з безоглядною і цілковитою посвятою свого життя сповнили свій обов'язок і оборонили батьківщину від наїзду, бо не можна за жадну ціну допустити, щоби ворожі орди знищили нашу землю».

Патріотичні польські лакеї, які привикли зідати округи з панських столів, що не можуть уявити собі Польщу без князя, графа, панського форвальку і т. д. затаїються в ряди охитничої армії. Творяться студентські, навіть жіночі легії, зголошуються до війська посли, журналісти, навіть пани урядники, щоби оборонити свої і шляхецькі інтереси на «кресах».

Організують спеціальні кічні відділи проти Буденого. Генерал Галер, той сам що в часі польської інвазії втонив в крові український нарід Галичини накликає тепер, щоби проти східної кінноти станула селянська кіннота кракусів і т. д. На всі сторони лунають заклики до складання золота, до збирання зброї, амуніції і всякого військового знаряддя, одним словом патріотична істерика огорнула всіх хто дрижить о велику історичну Польщу.

А як реагують маси польського люду на цю нав'язану смертельним жахом перед загибллю, патріотичну горячку польських панів?

Видно, що вони инакше думають, видно, що вони не дуже зворушуються патріотичними фразами тремтячих о свої інтереси польських обшарників коли на примір «Л. Курієр Подзенни» в ч. 185 пише, що «хлоп на жаль не всюда станув на висоті свого завдання не думає про жертви і не приєвчує приміром зрозуміння патріотичних обов'язків».

Про ворожий настрій мас до шляхецької війни свідчить розплене на мурах польських міст оповіщення, де пишеться, що найшли жалю гідні випадки, де покли-

Газети вже завчасу накликають військові влади, щоби вони були готові на відпертя большевицької агітації і щоби вони уживали як найгострійших засобів проти большевицьких агітаторів, ріжних дефетистів і ширителів паніки.

Рівночасно доносять телеграми що у Варшаві тривають безпереривно страйки в ріжних заводах. Уряд є зглядом страйкуючих безсильний. Жовніри не хочуть іти на фронт і цілий рух перекидається на села, де висилаються карні експедиції.

І уряд не спить. Він арештує без перестанку.

Це діється майже по всіх містах Польщі, не говорячи вже про Східну Галичину, де замучений народ з нетерпеливістю жде на момент, коли буде міг скинути польсько-шляхетське ярмо і відплатити своїм панським катом.

Але мимо цієї патріотичної горячки, мимо терору і переслідувань, ратунку для шляхецької Польщі не має, їй не допоможуть антантські покровителі, які самі стоять безрадні і безсильні. Це вже заявили Льюїс Джордж і Мілеран польському висланникові, Грабському. Не допоможе їй і відворот польських завоювальників від їх імперіялістичної захланости, де вони під напором страшних фактів заявили віддати Литовцям Вільно й ще раз переговорювати в справі Східної Галичини, яку так по катівськи замучили. Не уратують її вкінці і підлі брехні польських соціалпатріотів, з якими вони звернулися до соціалістів усього світа і засудили себе перед ними своєю заявою відразу на смерть, зобов'язуючи польсь-



весь світ, що він польською кровю боливає волю України.

А нині? Нині армії гордого імперіялістичного пірата розбиті втікають. Нині роздертий, розшарпаний польський фронт хлинув в зад і ширить пострах і паніку серед тих що ще вчора хотіли пити воду з Дону, чи навіть з Волги.

І конвульсійний страх прошибнув шляхецьку Польщу. Все, що дише духом чорної польської реакції, все для кого шляхецький канчук є національною гордостю, все те підняло страшний крик: «Ойчизна в небезпеченстві!» Батьківщина в небезпеці! — кличуть вони усіма голосами, щоб придурити тривогу, яка налягає на всіх і вляти відвагу в трусливі, перестрашені серця.

Так! Шляхецька Польща в небезпеці; над нею повис меч справедливості.

Навіяні страхом смерти вони покликають до життя раду державної оборони зложеною з голови держави, президента міністрів, маршалка сойму, 4 міністрів, 5 військових представників і 10 соймо-

стерний з лиця землі. Він декларує, що від рішення цієї війни буде залежати, чи Польща стане могоучою («од можа до можа») і вільною державою, великим і ясным домом... чи малою і слабою країною, в якій для найкращих її синів (розумій шляхти, панів, жандармів і всякої другої шляхецької зволочи) не буде місця».

До оборони до боротьби з надтягаючими червоними військами стають перші польські соціалпатріоти; вони виступили з відозвою до польського громадянства, в якій звивають, щоби «жовніри з безоглядною і цілковитою посвятою свого життя сповнили свій обов'язок і оборонили батьківщину від наїзду, бо не можна за жадну ціну допустити, щоби ворожі орди принесли нам знищення»...

Знова людовва партія апелює до польського народу, щоби він відпер ворога від східних границь бо Польща «чужих країв не хоче не має наміру підбивати сусідні народи — хочемо, щоби нас оставили в спокою на землі»... Скромність шляхецьких слуг задивляюча! Тільки вона навіяна казочною безсоромною облудою!

рула всіх хто дрожить о велику історичну Польщу.

А як реагують маси польського люду на цю навіяну смертельним жахом перед загибллю патріотичну горячку польських панів?

Видно, що вони инакше думають, видно, що вони не дуже зворушуються патріотичними фразами тремтячих о свої ітереси польських обшарників коли на примір «Л. Курієр Подзенни» в ч. 185 пише, що «хлоп на жаль не всюда станув на висоті свого завдання не думає про жертви і не присвічує приміром зрозуміння патріотичних обов'язків».

Про ворожий настрій мас до шляхецької війни свідчить розліплене на мурах польських міст оповіщення, де пишеться, що пайшли жалю гідні випадки, де покликані до військової служби через злочинну агітацію ворожих для держави одиниць до служби не ставилися і тому грозиться за це великими карами воєнного часу. Дезертирство процвітає до незвичайних розмірів; на це вказує арештування 6000 дезертирів у Варшаві і заведення на їх паглих судів.

платити своїм панським катам.

Але мимо цієї патріотичної горячки, мимо терору і переслідувань, ратунку для шляхецької Польщі не має, їй не допоможуть антантські покровителі, які самі стоять безрадні і безсильні. Це вже заявили Льюїс Джордж і Мілеран польському висланникові, Грабському. Не допоможе їй і відворот польських завойовників від їх імперіялістичної захланости, де вони під напором страшних фактів заявили віддати Литовцям Вільно й ще раз переговорювати в справі Східної Галичини, яку так по катівськи замучили. Не уратують її вкінці і підлі брехні польських соціалпатріотів, з якими вони звернулися до соціалістів усю світа і засудили себе перед ними своєю заявою відразу на смерть, буцім вони, обороняючи польських шляхтичів, поступають так само, як поступали англійські і французькі соціалісти на початку світової війни. Шляхецька реакційна Польща мусить згинуть — цього вимагає попросту вселюдський поступ.

„Америка“.

М. Гоголь.

## Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

21)

— Наших Запорожців не бачив, а бачив одного пана Андрія.

— Андрія бачив! — аж крикнув Бульба. — Що-ж ти, де його бачив?... в пивниці?... в ямі?... збещенний? звязаний?...

— Хто-ж би то смів вязати пана Андрія? Він тепер такий пишній лицар... Далібуг, я й не пізнав! І наплічники в золоті, і нарукавники в золоті, і шапка в золоті, і на поясі золото, скрізь золото, скрізь золото. Так, як сонце на весні, коли в городі всяка пташка пищить і співає, і всяка травичка пахне, так і він увесь, яснє в золоті. І коня дав йому воевода що найкрасшого; двісті червінців коштує один кінь.

Бульба остовпів.

— На що-ж він надів чуже бравне?

— Тому що воно ліпше, тому й надів. І сам їздить, і другі їздять; і він навчає, і його навчають: як найбагатший польський пан!

— Хто-ж його присилував?

— Я не кажу, що його хтось присилував. Хіба пан не знає, що він по своїй волі перейшов до них?

— Хто перейшов?

— А пан Андрій.

— Куди перейшов?

— Перейшов до Ляхів; він уже тепер зовсім їхній...

— Брешеш, свиняче вухо!

— Як же можна, щоб я брехав? Хиба я дурний, щоб брехати? Хиба я не знаю, що Жида повісять, як собаку, коли він збреше перед паном?

— Так се, по твоєму виходить, що він продав вітчину і віру?

— Я-ж не кажу, щоб він продавав що: я тільки кажу, що він перейшов до них.

— Брешеш, чортів Жида! Такого діла не було на християнській землі! Ти клеплеш, собако!

— Нехай трава поросте на порозі мого дому, коли я клеплю! Нехай кождий наплює на могилу батька, матері, свекра й батька мого і батька матері моєї, коли я клеплю. Коли пан захоче, то я навіть скажу, через що він перейшов до них.

— Через що?

— У воеводи є дочка-красуня. Святий Боже, яка красуня!

Тут Жид усяками способами наміг ся показати на своїм обличчю красу: розложив руки, прищурило око, скривив на бік уста, немов посмакував чогонебудь.

— Но, то що з того?

— Він для неї зробив усе і перейшов. Коли чоловік закохасть ся, то він тоді

все одно, що підшва, — намочи її в воді і гни, як захочеш, — вона й пігнеть ся.

Тяжко задумав ся Бульба. Він згадав що велика сила у слабої жінки, що багато дужих вона погубила, що в Андрія вдача податлива до жінки. І стояв він довго, мов укопаний, на однім місці.

— Слухайте, пане, я все розкажу панови, — промовив Жид. — Як тільки я почув гомін і побачив, що проходять у мійську браму, я вхопив з собою про всякий случай низку перлів, бо в місті є красуні і шляхтянки, а коли є красуні і шляхтянки, подумав я, то їм хоч і їсти нічого, а перли все таки куплять. І скоро тільки слуги хорунжого пустили мене, я побіг до воеводи на двір продавати перли. Розпитав про все наймичку Татарку. «Буде весілля зараз, як тільки проженуть Запорожців». Пан Андрій обіцяв прогнати Запорожців.

— І ти не побив його там на місці, чортового сина? — гукнув Бульба.

— За що убивати? Він перейшов по добрій волі. Чим чоловік повинен? Там йому ліпше, туди й перейшов.

— І ти бачив його в лице?

— Йй Богу, в саме лице! Такий славний вояка! Красший за всіх. Дай йому Бог здоров'я, відразу мене пізнав; і коли я підійшов до нього, він і каже...

— Що-ж він каже?

— Він каже, ні вперед кинув паль-

цем, а відтак уже каже: «Янкіль!» Ал: «Пане Андрію!» «Янкіль! Скажи батькови, скажи братови, скажи козакам, скажи Запорожцям, скажи всім, що батько тепер мені не батько, брат не брат, товариш не товариш, і що я з усіма ними буду битись, з усіма буду битись!»

— Брешеш, чортів Юдо! — закричав Тарас, не памятаючи себе. — Брешеш, собако! Ти й Христа розп'яв, проклятий Богом чоловіче! Я тебе влю, сатано! Такай звідсіля, я ні — тут тобі й амінь!

І промовивши се, Тарас вихопив свою шаблю. Наляканий Жид пустив ся бігти, що духу, скільки змогли видержати його тонкі, сухі литки. Довго ще біг він, не оглядаючись, поміж козацьким табором і потім далеко по всім чистім полі, хоч Тарас і не думав гнати ся за ним, розміркувавши, що нерозумно зганяти свою злість на першій, хто понадесть ся.

Тепер він згадав, що бачив тої ночі Андрія, який йшов по таборі з якоюсь жінкою, і поникла його сива голова, а все-ж ще не хотілось йому вірити, щоб могло статись таке соромне діло, щоб його рідний син продав віру і душу.

Нарешті він повів свій полк на засідку й сховав ся з ним за лісом, що один зостав ся неспалений козаками. А Запорожці, і піші і кінні виступили на три дороги перед три брами. Один за другим сунули куріні; уманський, поновичівський,



## Які Поляки за фронтом а які на фронті.

Оден інтелігентний чужинець, що був недавно в Галичині, оповідає що слідують:

В Галичині створили Поляки організацію яка являється есенцією чорної сотні, даної царської охрани й большевицької чрезвичайки. Та організація слідить за кожним — тисячами очей. Вона оперує фальшивими доносими, фальшивими свідками й туртурами. Гр. Скарбек і депутат Савіцькі обіхали з метою наклонити Поляків, щоб не утікали з краю й лишилися, придивлялися всему, що діятиметься й по евентуальнім відбиттю Галичини видали всіх, що чим не будь заангажуються з большевиками. Хто не є Поляком тому жити там неможливо. Все українське і жидівське населення так ненавидить Польщу, що в разі плебісциту навіть Жиди масово голосуватимуть проти Польщі а за Україною. З тої причини Українці навіть у Львові дістали величезну більшість голосів всіх чужинців і всего населення. Поляки роблять вражіння психічно хорих. Кожному з них здається, що він призначений панувати; їм замало панщини, вони хотілиб заведення невольництва. І такі вони скрізь. Цей наряд складається з 16 мільонів індивідів, які уважають себе „королями“. Мир з ними неможливий. — Петлюру в Галичині загально ненавидять за те, що зривався Галичини в користь Польщі. Я їхав з одним французьким офіцером, який сказав мені: „Ми вже переконалися, що з Росіянами уміють воювати тільки Українці. Їм булоб досить вквітупувати 200.000 війська. Але ми їм допомогти не можемо, бо їх армія звернулася передовсім проти Поляків. Так їм докучили. А Польща нам потрібна“.

До цього Поляки тільки язиком уміли воювати з Росією, можнаб навести багато ілюстрацій. Очевидці, які вертають з фронту, оповідають, що Поляки втікають в найбільшій неладі, їх бундючні офіцерики зовсім втратили голови, їх „генерал“ Ридз-Сьміглі „смігнув“ уже давно так, що ніхто не знає навіть куди. Їх „гетьман“ Галлер, якому вони подарували свого часу золоту булаву, ходить як запоморочений. Поодинокі команди видають противні собі накази, а кожда уважає кожда дурночок. Це викликає страшний хаос. Відділи, яким надано наказ скріплювати розбиті лінії, зі страху нарочно не доходять туди куди їх післано. Офіцери втікають без відділів, відділи без офіцерів, артилерія, піхота і кавалерія всуміш, гармати оставляють при першій нагоді, так, що большевики захопили вже більшу часть їх артилерії. Товпи здорових легіонерів; покидавши кріси, йдуть селами й грабують. Большевики вже навіть артилерії не вживають проти польського „війська“, тільки женуть його кавалерією перед собою — як отару баранів. Бої йдуть тільки там, де польське „військо“ має в своїх рядах більшу скількість чужинців. А там, де чисто польська „tenzyna“ суне, картина поля битви виглядає так: Ранені польські легіонери майже виключно шаблями козаків Буденного лежать кругом. Ранених кулями майже не видно. Бо перестрілок нема — з тої простої причини, що польська „tenzyna“ втікає, покидавши кріси.

Неправдою єсть, немовби Поляки не мали амуніції. Вони з сорому пускають такі вістки. Большевики захоплюють масу амуніції від них, якої ніхто не бачив.

## Варшаву віддадуть, тільки Львова ні.

З воєнних польських звідомлень, з головців польської преси і з виступів державних керманичів Польщі виходить ясно, що Поляки уступають перед большевицькою армією — рішилися боронити за всяку ціну не Варшаву, а Львова. На галицький фронт буцім-то, посилають Поляки всі можливі підкріплення, туди поїхав командувати „сам“ Пілсудський, туди закликають польські часописи у ріжних відозвах добровольців.

Польський людовець, голова найсильнішої хлопської партії в Польщі, а тепер прем'єр варшавського кабінету — Вітос, у заяві в польському сеймі виразно сказав чому Поляки мусять в цій найстрашнійшій для них хвилі, вхопитися такої тактики. Діло в тому, аби ратувати землю для майбутніх польських хльоністів, які тільки в Східній Галичині можуть знайти місце для своєї екзистенції. Вітос сильно вдарив польську шляхту за її дотеперішню політику. „Ви шляхтичі“ — сказав він — „знали досі тільки свій вузький егоїстичний інтерес. Якби ви були справжні патріоти, ви вже давно повинні були розparcelювати свої землі між польських мужиків. В той спосіб булиб ми мали у Східній Галичині польський „люд“, який тепер бувби взяв активну оборону „мацерки“ на власні плечі. А так ви втікаєте на Захід і до Східної Галичини приходять „наші вороги“. Та польський „люд“ оборонить східні креси. Східна Галичина мусить остати при Польщі і т. д. Як відомо, в цім дусі видав Вітос спеціальну відозву до польських селян.

Другий державний муж теперішньої Польщі, лідер польських соціалістів (!) Дашинський висловився перед редактором французького дневника „Journal de Pologne“ також дуже рішучо. Про віддачу Східної Галичини Польщею — не може бути мови. Ми будемо боронити цей „нашої“ землі до останної каплі крови — казав він.

Одночасно вбивають польські телеграфічні агенції та всі підплачені Поляками органи чужої преси в голови державних керманичів коаліції, щоб большевики на ходять у Східній Галичині вже на корінній польській області. Ця тактика має на цілі витворити для них відповідну публичну опінію, яка сьогодні грає у політиці перворядну роль. Очевидно — польські звідомлення є навіть зі становища мілітарного цілковито фальшиві. Поляки не мають наміру боронити Львова. Але пресова акція робить для них своє.

Щож ми на це?...

## Поляк про національну свідомість укр. хлібороба.

В 30 ч. часопису „Rząd i Wojsko“ находимо цікаву стагеюку одного польського раненого офіцера, який перебув останню польську кампанію на Україні і описує свої вражіння. Ми пероводимо частину, яка торкається характеристики українського хлібороба: „Коли читаю — пише він — варшавську пресу, не можу вийти з дива, які ложні інформації має вона і як баламутить наївну публику. Читається там постійно, що нема української інтелігенції, а селянин вважає себе руським. По містах бував я мало, тож про інтелігенцію не багато можу

хата має на почетному місці завішений портрет Шевченка. Не скажу, щоб населення України можна було легко зорганізувати політично. Це не є населення, яке — як то балакається в Польщі — признасть кожного, хто заведе лад. Це не є насивне населення. Таких стихійних відрухів, як на Україні, до тепер я ще не бачив. Хто ще ні не говорить що України нема, цей манить себе і оперує фікцією. Україна збудилася в кровавих боях великої війни і нині існує.

## Як ляхи лютують ся в Східній Галичині.

Ляхи це бачуть, що їм приходиться вже в останне забратися зі Східної Галичини та по варварськи плюндрують майно нашого народу. Забирають худобу, реквірують збіжжя рабують домашню приростанову, а саме населення виварештовують і вивозять на захід. І так арештовано в Отинії полк. Ол. Гаванського, залізничника Онуфрія Луценка хор. У. С. С. Михайла Кіндрацького, Каспра Сільського, господ. Йосифа Ключенка, субекта Йосифа Палагнака. Всіх їх арештовано дня 22. липня в ночі, Причина арештування невідома. Без переслухання інтерновано їх в Ялівці. — В Дрогобичі арештовано Володимира Шипайла б. старш. української армії. Івана Семянчука, пол. жанд. арештовано в часі, коли він переїздив в службі через Чернігів п. Рогатин. — В Перегінську п. Долина, Миколу Кулика, повернувшого з Канади, арештовано за те, що мав канадійські українські книжки. Василя Кінаха з Пархача п. Сокаль арештовано під закидом большевицької агітації.

## Прапори для українського козацтва.

Вмісяці червни переслав турецький і грецький уряд 2 чудово ткані прапори, як дарунок для української армії. В супроводному листі зазначено, що прапори надсилаються в знак великої пошани до українського війська і його завзятої боротьби з ворогами. Особливо цікавий турецький прапор шитий золотом та з золотою бахромою по краях і такимже великим українським гербом по середині. Грецький прапор темно блакитний теж з гербом України по краях з синьожовтим орнаментом. Дня 18. липня прапори освячено в присутності військових частин і многочисельної публики.

## ПЕТЛЮРА ЩЕ МАЄ ЧОЛО...

„Gazeta Poranna“ під наголовком „Nieprzejednany fanatyk z sw. Jura“ доносить: З добре поінформованих кругів доносять нам що на днях зголосилися делегати Уряду Петлюри з міністром Ливицьким на чолі у Митрополита Шептицького, — і в імені Головного Отамана просили його, щобі захопив українське населення Сх. Галичини вступати в ряди армії ген. Павленка. Мимо усіх аргументів, Митрополит дав висланникам Петлюри рішучу відмовну відповідь.

## ПОБІДНИЙ ПОХІД БОЛЬШЕВИКІВ.

Радіо з Москви звідомляє, що наступ большевиків у Сх. Галичині триває далі. Після завзятої боротьби червоні війська переломили опір Поляків і переслідують їх далі. Біля Тернополя і Чорткова зістали Поляки ян-

## ВСЯЧИННА.

### Революція в Персії.

Телеграма з Царгорода доносить, що перський шах (володар) абикував і в краю утворено републиканське правління. Здається, що сталось це ізза революції, яка там вибухла.

### Радянська Галичина

Українське пресве бюро подає, що на 2-ому конгресі III. Інтернаціоналу на внесок М. Барана визнано Східну Галичину, як окрему радянську републику.

### „Большевик“.

Під таким наголовком виходить на фронті заходом політичного відділу 14 большевицької армії, часопис в українській мові

### Троцький в Мінську.

Telegr. Comp. доносить з Гаги, що Троцький прибув до Мінська і буде вів мирові переговори, які розпічнуться незадовго.

### Угорщина й Польща.

Віденська „Neue Freie Presse“ поміщує розмову свого будапештенського кореспондента з угорським прем'єром міністрів, яку він мав з ним в присутності міністра закордонних справ Телекого. Прем'єр заявив, що Угорщина з симпатією відноситься до Польщі, але про уділення Польщі якоїнебудь помочі ніколи поважно навіть ніхто не говорив бо мадярський народ сам потребує спокою для консолідації своїх сил. Цікавим є, чому антанта не зважає до боротьби з большевизмом Румунії, яка моглаб взяти участь в боротьбі з ними.

### На місце Польщі — Румунія й Угорщина.

Провідник австрійських соціалдемократів тов. Фрідріх Адлер заявив на конференції робітничих рад у Відні, що теперішнє положення є дуже поважне. Наступ большевицьких військ змушує антанта шукати для себе на кожний випадок на місце ослабленої Польщі других позицій. Здається, що звернеться вона тепер до Угорщини й Румунії, щобі з них зробити для себе підпору й союзника своїх плянів.

### Вшеполяки заявляються за Вранглем.

„Slovo Polskie“ з дня 17. серпня дорікає польським політикам, що вони свого часу не попірали Денікіна, Колчака і Юденіча. Воно радить направити тепер цю „похибку“ і повернути націоналістичну Московщину в особі Врангля. „Slovo Polskie“ пише дослівно: „Належить зробити зміну, а ця зміна полягає в тому, що вихідна точка для відбудови і уладження Сходу не є вже в Польщі, але на Криму, в таборі генерала Врангля“.

### Ревізії в Ставропігії.

В понеділок, 16. м. м. вечером, переведено ревізію в цілій кам'яниці Ставропігії, між иншим і в редакції „Впереді“. Кого, чи чого шукали — не знати.

### Вивезення в'язнів зі Львова.

В'язнів з Баторого перевезено оноді зі Львова на захід. Були це переважно засуджені на тяжку і довголітню в'язницю в числі около 50 осіб. У Львові осталася ще якась скількість ув'язнених, проти яких мають відбутися в тих днях карні розправи.

Тимчасовий революційний комітет для Східної Галичини.

Радіо з 4. м. м. з Москви подає: що для управи Сх. Галичиною, яка становить окрему територіально-адміністративну одиницю



Сьмігли „сьмігнув“ уже давно так, що ніхто не знає навіть куди. Іх „гетьман“ аллер, якому вони подарували свого часу золоту булаву, ходить як заплеморочений. Поодиножкі команди видають противні собі накази, а кожда уважає кожду дурноку. Це викликає страшний хаос. Відділи, яким надано наказ скріплювати розбиті лінії, зі страху нарочно не доходять туди куди їх післано. Офіцери втікають без відділів, відділи без офіцерів, артилерія, піхота і кавалерія всуміш, гармати оставляють при першій нагоді, так, що большевики захопили вже більшу частку їх артилерії. Товпи здорових легіонерів; покидавши кріси, йдуть селами й грабують. Большевики вже навіть артилерії не вживають проти польського „війська“, тільки женуть його кавалерією перед собою — як отару баранів. Вої йдуть тільки там, де польське „військо“ має в своїх рядах більшу скількість чужинців. А там, де чисто польська „тезузна“ суне, картина поля битви виглядає так: Ранені польські легіонери майже виключно шаблями козаків Буденного лежать кругом. Ранених кулями майже не видно. Бо перестрілок нема — з той простої причини, що польська „тезузна“ втікає, покидавши кріси.

Неправдою єсть, немовби Поляки не мали амуніції. Вони з сорому пускають такі вістки. Большевики захоплюють масу амуніції від них, якої ніхто не боронить. В етапах криється сила польських офіцерів, які не хочуть йти на фронт. Між фронтовими офіцерами буде невдовзі більше Жидів чим Поляків.

Словом як порівняти з цєю ганебною втечею відворот Галичан з 1919 р. то показеться, що наша галицька армія без порівняння краща, чим чванькуваті польські наїзники.

Одночасно вбивають польськими органами агенції та всі підпличені Поляками органи чужої преси в голови державних керманців коаліції, щоб большевики на ходять у Східній Галичині вже на корінній польській області. Ця тактика має на цілі витворити для них відповідну публичну опінію, яка сьогодні грає у політиці перворядну роль. Очевидно — польські звідомлення є навіть зі становища мілітарного цілковито фальшиві. Поляки не мають наміру боронити Львова. Але пресова акція робить для них своє. Що ж ми на це?...

## Поляк про національну свідомість укр. хлібороба.

В 30 ч. часопису „Rząd i Wojsko“ находимо цікаву стагеюку одного польського раненого офіцера, який перебув останню польську кампанію на Україні і описує свої вражіння. Ми переводимо частину, яка торкається характеристики українського хлібороба: „Коли читаю — пише він — варшавську пресу, не можу вийти з дива, які ложні інформації має вона і як баламутить наївну публіку. Читається там постійно, що нема української інтелігенції, а селянин вважає себе руським. По містах бував я мало, тож про інтелігенцію не багато можу сказати. Зате стверджую, що я перейшов Україну двома шляхами аж по Дніпро і Київ там і назад, я мешкав в багатьох хатах і пізнав українське село. І я хотівби, щоби свідомість і культура польського селянина у всіх околицях стояла так високо, як в багатьох українських. На моє питання щодо національності, ні разу я не почув відповіді „руський“, а з правила відповідь звучала „Ми Українці“. Що друга українська

і його завзятой турецький прапор шитий золотом та з золотою бахромою по краях і такимже великим українським гербом по середині. Грецький прапор темно блакитний теж з гербом України по краях з синьожовтим орнаментом. Дня 18. липня прапори освячено в присутності військових частин і многочисельної публіки.

## ПЕТЛЮРА ЩЕ МАЄ ЧОЛО...

„Gazeta Poranna“ під наголовком „Nieprzejednany fanatyk z sw. Jura“ доносить: З добре поінформованих кругів доносять нам що на днях зголосилися делегати Уряду Петлюри з міністром Ливицьким на чолі у Митрополита Шептицького, — і в імени Головного Отамана просили його, щоби захопив українське населення Сх. Галичини вступати в ряди армії ген. Павленка. Мимо усіх аргументів, Митрополит дав висланникам Петлюри рішучу відмовну відповідь.

## ПОБІДНИЙ ПОХІД БОЛЬШЕВИКІВ.

Радіо з Москви звідомляє, що наступ большевиків у Сх. Галичині триває далі. Після завзятої боротьби червоні війська переломили опір Поляків і переслідують їх далі. Біля Тернополя і Чорткова зістали Поляки відкинені на Стрипу.

З огляду на нестримний похід большевиків на північному фронті і втрату всякої надії вратування Варшави, польське правительство рішило перенести свій осідок до Кракова.

У звязку з цим англійська і французька місія покинули Варшаву.

На усіх здобутих большевицьких областях заснувалися робітничі і селянські союзи.

„Slovo Polskie“ з дня 17. серпня докидає польським політикам, що вони свого часу не попирали Денікіна, Колчака і Юденіча. Воно радить направити тепер цю „похибку“ і поперти націоналістичну Московщину в особі Врангля. „Slovo Polskie“ пише до-слідно: „Належить зробити зміну, а ця зміна полягає в тому, що вихідна точка для відбудови і уладження Сходу не є вже в Польщі, але на Криму, в таборі генерала Врангля“.

## Ревізії в Ставрополіті.

В понеділок, 16. м. м. вечером, переведено ревізю в цілій кампанії Ставрополіті, між иншим і в редакції „Впереду“. Кого, чи чого шукали — не знати.

## Вивезення в'язнів зі Львова.

В'язнів з Баторого перевезено оноді зі Львова на захід. Були це переважно за-суджені на тяжку і довголітну в'язницю в числі около 50 осіб. У Львові осталася ще якась скількість ув'язнених, проти яких мають відбутися в тих днях карні розправи.

## Тимчасовий революційний комітет для Східної Галичини.

Радіо з 4. м. м. з Москви подає, що для управи Сх. Галичиною, яка становить окрему територіяльно-адміністраційну одиницю, назначений тимчасовий революційний комітет. На чолі комітету стоїть В. Затонський його заступником є Мих. Баран. До комітету належить ще 1 Українець, 1 Жид і 1 Поляк.

Ревков видав відозву до робітників і селян Сх. Галичини, в якій їх взиває до творення совітських рад по містах і селах та до помочи червоним військам в прогнанню з краю шляхти і капіталістів.

канівський стебликівський, незамайківський, гургузів, титарівський, тимошівський. Тільки одного переяславського не було. Сильно курнули його козаки й прокурпи свою долю. Хто прокинув ся звязаний в руках у ворога, хто й зовсім не прокидав ся, у сні пішов у сиру землю, а сам курінний отаман Хліб без шароварів і жупана опинив ся в ляцькїм полоні.

В місті почули рух між козаками. Всі висипали на вал, і перед очима козаків з'явилася жива картина: польські лицарі, один від одного кращий, стояли на валу. Мідяні шапки з білим, як лебідь пірем, сини мов сонця. На інших були легкі шапочки, то рожеві то блакитні, з переплутими на бакпр герхами; контуші з вильотами, шиті золотом і престо лямовані шнурками; в багатьох шаблі і зброя в дорогих оправках, за які дорого платили пани, — і багато всякого иншого вбрання. На переді, пишно та гордо, стояв у червоній шапці, прибраній золотом, буджацькай полковник. Тяжкий був полковник, висший і товстий. Й за всіх, і пишній дорогий контуш ледви вміщав його тіло. З другого боку, ближше до бокової брами, стояв другий полковник, невеличкий чоловічок, увесь сухий; але малі бістрі очі його дивились остро зид густих бров, і повертав ся він швидко на всі боки, розказуючи тонкою, сухорлявою ру-

кою; було видко, що, хоч дрібне в нього тіло, але він добре знає військову справу. (Далі буде).



## Діточий Кутик

### ПОДІБНІСТЬ ПТИЧИХ ГОЛОСІВ ДО ЛЮДСЬКИХ СЛІВ.

Наш невідступний товариш воробець, той ісотник, що уходить за позиточну птицю, жителі міст та сід, рижнуть ся своїм цвіркотом від усіх інших птиц. Коли воробці побачили що мучителі провадять Ієуса Христа на муки, зібрали ся цілими юрбами і своїм вереском хотіли розігнати їх та увільнити Спасителя. Але Спаситель сказав, що їх вереск нічо не допоможе, бо він мусить терпіти муки. Тоді воробці стали нараджувати ся що робити, але не урадили нічого, тільки прийняли ляцьке слово: »Ціри! і до нині інакше не цвіркочуть, тільки: »Ціри! ціри! ціри! себ то: »Терпіти!»

### ДЕРКАЧ І ПЕРЕПЕЛИЦЯ.

Деркач посварив ся раз з перепелицею за те, що вона менша хотіла жити в травах, а деркачеві веліла перебувати в збі-

жу і часто йому там докучала. Деркач зладив собі кілок із думкою, заткати перепелиці дзюбок, щоби більше не сварилася і не докучала. Перепелиця чи знала про те, чи ні, досить, що вхопила той кілок і сховала деь у збіжку. Деркач ходить від тоді по травах, шукає за кілком і питає все: »Де? Де — де? — А перепелиця смієть ся і відповідає: »Ха-ха-ха! Ось кілок! Ось кілок! Ха-ха!»

### ЗАЗУЛЯ-КУКАВКА

Шестилітна, дуже гарна дівчинка, любила свого молодшого братчика і все бавила ся з ним у згоді. З того була незадоволена стара чарівниця і коли раз дівчинка сховала ся на деревні та закукала, щоби братчик знайшов її, чарівниця з лютої перемінла дівчинку в зазулю. Вона й досі сїдає по деревах і кличе: »Ку-ку! ку-ку! ку-ку!»

### КАЧУР І КАЧКА.

Ся пара домашньої птиці не бачила від уродження чоловіка в иншій одіно, як у селянському. Одного разу появил ся одначо чоловік у відміннім одязі. Се був Німець, що купував сїно у господаря. Качур підслухав його бесїду і зрозумів, що вона не така сама, як уживає його господар. Звертаєть ся проте до качки і каже сдумливо: »Шав-шав, шва-аб! шва-б! — А качка признає йому »Так, так!»

## Жертви на бідних у Галичині.

На весілю Л. Млот 6\$, на весілю у Рєзика 7\$700, на вес. в Оп. Ваха 4\$, на похороні у Мартиньова 7\$400, на весілю у Н. Лєхова 5\$300, на весілю у Юрка Бенцала 8\$500, Ник. Мазурик 10\$, Онуфрій Лапчак 5\$, Василь Почапський 5\$, Анна Грицишин 2\$, Анна Вовк 1\$, Федь Шкляр 5\$, Іван Мазурик 2\$, Катерина Лопатюк 10\$, на крестинах у Івана Сушка 1\$200, на крест. у Н. Діткуна 1\$500, на крест. у Н. Кравчук 2\$200, збірка на цвинтари в оселі Катядо 8\$100, Петро Филима 5\$, Андр. Замоцький 10\$ (М. Маллет).

Разом: 106\$900  
В ч. 38 оголошено . . . . . 3.909\$270  
Сума загальна . . . . . 4.016\$170

## НА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКОВ В КУРИТИБІ

жертвували:  
П. полк. Іван Лєх 200\$000 — М. К. Лопатюк 100\$000 — Н. Н. 100\$000 — Мих. Закалюк 10\$000 — Іван Жук 5\$000 — М. Саламаха 25\$000 — Іван Тихий 1\$000 — Іван Сербай 2\$000 — Анна Савка 1\$000 — Дмитро Ярема 10\$000 — А. Миськів 2\$000 — Данило Басистий 2\$000 — А. Пога 3\$500 — Никола Бойко 15\$000.

Одинокий діточий часопис „СВІТ ДИТИНИ“  
Виходить у Львові, ул. Зіморовича ч. 3.  
Передплата річна 1 долар.



ЧИ ПИЛИ ВИ ВЖЕ КАВУ З УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ?

Зайдіть до Григорія Кушніра  
кольонія Шавієр да Сільва.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості, без домішок, ароматичного запаху.

Café Economico, preparada por Gregorio Kuchnir.  
Xavier da Silva — corr. Papandua — Sta. Catharina.

## Адвокат

Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO,  
у прудентополі.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи виходячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:  
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! — Позір!  
ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis —  
Paraná.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти кольоніальні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.  
Ivahy — Prudentopolis — Paraná.

Як Ляшня гуляє за кордоном.

З Алленштайну доносять: Самохід польського генерального конзуля князя Чарториского переїхав трое дітей в віці 4, 10 і 12 років і тяжко їх поранив. В автомобілі находилося крім револьверів 8 фляшок коняку, який вже по часті випорожнено. Товпа народу задержала самохід, перетріпала аватурників в їх числі князя Чарториского і Д-ра Лянговського, який недавно закупив собі тут віллу і передала їх поліції.

В два дни опісля подано внесок на засіданню ради міста примусово виселити з міста тих усіх чужинців, які не мають в Алленштайну постійного пристановища.

Демонстрація німецьких соціалістів проти Польщі.

Німецькі соціалісти уладили в Кобленції демонстрацію з причини пересилання через Кобленцію поїздів з американським воєнним матеріалом до Польщі. Робітники всіх партій зазначили свою солідарність на случай якби далі до Польщі перевозжено амуніцію. Крім цього на двірці в Марбургу задержано в неділю поїзд з амуніцією для Польщі. Зелізничники заявили, що рішучо поїзду не перепустять.

Чого Англіїці лаяються?

Льойд Джордж заявив між иншим в ан-

еще не кінець, бо еще будуть витати його всюда, куди буде об'їздити.

Дня 21. с. м. відбулось в салі камри муніципальної в Прудентополі торжественне обняте нововибраних камаристів на 4 роки.

## Статок робить достаток.

В наших часах гріш має велике значінє і не дурно то кажуть мудрі люди, що гріш нині володіє світом. Але той гріш, в котрім така велика сила, не має і до нині ще в нас того пошанівку, який належить ся. У нас не тільки, що гроша не шанує ся, але прямо вишукує ся всякі способи, якби то його найскорше позбути ся, щоби — борони Боже — гріш не зійшов ся з грошем. Ми не уміємо щадити. А треба знати, що ошадність є жерелом доробку і заможности; ошадність приучує чоловіка до порядку, запобігливості, а навіть до пошанованя чужого добра, бо ті люди, що уміють щадити, то звичайно шанують доробок і маєток ближнього.

Привидім ся Жидам. Правда, що вони на своїй совісти мають багато людської кривди, а нам Українцям наляли досить го-

## Найбільший український склеп в Прудентополі Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинок фінма, яка вдвоєлить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Біліший вибір найрізномодніших матерій, наймодніших кольорів касеміри, коців, готових убранных, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимових шапів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнуривок; книжок, та приборів шкільних.

### НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завжди: хміль, олій до фарб, свічки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну рижку, цукру, фарини кукурузяної і мандьокової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індії.

### Завсїгди свіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витривалу, найменшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilo Wojtowycz

Prudentopolis, Paraná, Brazil.

НОВА КРАВЧАРНЯ

## Вернарда Насталлі, в прудентополі.

Виготовляю всякі убраня від найдорозших до найтаньших. Роботи виконуюсь совісно, після міри крою, і найновішої моди, а при сім таню.

П. Вернард Насталлі є зятем п. Франца де Кастро, знаюго приятеля Українців і члена товариства українського „Україна“.

Alfaiataria de Bernardo Nastally  
Rua Ivahy (близько дому п. Василя Федуса).  
Prudentopolis — Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЕП І КРАВЧАРНЯ

Прокона Маловського,  
в Прудентополі.

Вступіть, та самі переконайтесь, бо се ніч не коштує! В сій фірмі можна вибрати собі чого бажаєте: різні матерії від найдорозшої, до найтаньшої, всякого рода хустки, нитки, стяжки, різні пахучі мила, шкло, знаряди кухонні, різні напитки краєві і заграничні, свічки мильові, нафта, сіль, кави і проче.

Купуєсь герву по найлучшій ціні. Крім сего робить ся убраня після найновішої моди, та не дорого. Кождий Українець повинен пам'ятати на ключ всіх свідомих: „Свій до свого“!

Negocio e Alfaiataria de  
Procopio Malovskyi.

Prudentopolis — Paraná — Brazil.

### Читайте уважно!

Хочете, щоби Ваші просьби (requerimentos) або инші які справи були добре зроблені і прийняті, удайтесь до п. Лопатюка В.— Чому? Бо всякі справи можуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові. П'єпери до урядового шлюбу, режістра дітий уроджених, померших, як і списи майна померших, удайтесь лишень до визше згаданого, а будете вдоволені.

в карти, то він напевно буде женив ся за позичені гроші, „а дід з дідом як поберуть ся, то з торбою і до смерти не розійдуть ся“.

Чому бідний? — Бо дурний! Комусь може здаєть ся, що грейцарова ошадність на ніщо не придатна, бо шкода — повідає — заходу брати ся до того! Ми хотіли б за оден день стати богачами; ми не маємо терпеливості, ми не можемо поняти, що зерно до зернятка — а буде міра. „Чи я тих кілька вентинів маю чи не маю, то я все таки бідним родив ся і бідним амірати мушу“. Тим самим така бесїда нерозумна і пуста, бо у кого тільки мільрейси гроші, а вентини ні, той ніколи до маєтку не дійде, — а хто уміє по вентини ошаджувати, той на старости літ не буде нікому в руки заглядати.

Кількож то наших знайомих приїхало разом з нами до Бразилії, так, як всі майже, без грошей, без вентина, заледво на подорож стягнули ся, а нині вони мають гріш. А з тої самої компанії, з того самого повіту, і при такій самій роботі, нині одні з них заможними, а другі послідними дідами. І чомуж то так, що оден їде в гору, а другий падає на діл? Тому, що оден жие ошадно, а другий не дивить ся на будучність, а встє — то шелесть. Нехай собі буде і найбіднійший зарібник, если він має терпеливості і сильну волю не марнувати зарібковані гроша, то з літами може до-

— Ви не їдьте завтра! — просили мене; ми завтра скличемо більше українців, інтересованих у цій самій справі, і ми можемо бачити, яку силу складаємо. Треба використати нагоду і разом узятись до заснованя.

Я маю списаних усіх Українців, що замешкують у Куритибі і завтра принесу той спис. Побачите, що ми складаємо тут не малу силу — так говорив Роман Явдошин, оден з молодших.

Я лишився, щоб побачити ту українську силу в Куритибі. І я побачив... краще не казати!

З тих десятих, що були з вечера, не тільки не прикликали когось инчого, а навіть самі не явились... аж шість душ! Прийшло чотири молодці, і по всім зборі!!!

Я стратив потяг і стратив віз, що по мене виїздив, мусів зробити кілька миль пішки по болоті, а прийшовши до дому, з утіхи, що так гарно пішла справа з куритибською кооперативою, пролежав пару день у ліжку на жорстоку нервову горячку!..

### III

Комусь покажеться то дивним: і чого б там ще хорувати ізза якоїсь кооперативи? Пішла справа добре ну, й пішла; а не пішла — світ від того не пішов хвостом наперед... Може й так. Але справа сягає трохи глибше. Іменно: від таких часткових неудач виходять неудачі загальні громадські, дач виходять неудачі народні у самій основі.



кого генерального конзуля донесся. Чарториського переїхав трое дітей в віці 4, 10 і 12 років і тяжко їх поранив. В автомобілі находилося крім револьверів 8 фляшок коньяку, який вже по часті випорожнено. Товпа народу задержала самохід, перетрпала авантюристів в їх числі князя Чарториського і Д-ра Лянговського, який недавно закупив собі тут віллу і передала їх поліції.

В два дни опісля подано внесок на засіданню ради міста примусово виселити з міста тих усіх чужинців, які не мають в Алленштайну постійного пристановища.

### Демонстрація німецьких соціалістів проти Польщі.

Німецькі соціалісти уладили в Кобленції демонстрацію з причини пересилання через Кобленцію поїздів з американським воєнним матеріалом до Польщі. Робітники всіх партій зазначили свою солідарність на випадок якби далі до Польщі перевезено амуніцію. Крім цього на двірці в Марбургу задержано в неділю поїзд з амуніцією для Польщі. Зелітники заявили, що рішучо поїзду не перепустять.

### Чого Англіїці лякаються?

Льойд Джордж заявив між иншим в англійській палаті громад: Ми не можемо дивитись байдуже на судьбу Польщі, бо большевики після повалення Польщі підуть походом прямо до границь Німеччини і тоді совітські краї, після знищення незалежності і існування одного з вольних народів, розтягнуться як велика агресивна мочугість аж до крайних границь Німеччини; В Німеччині є мільони військово вправлених людей, які знайшлиби в большевиках своїх найближчих сусідів. Це може позбавити аліянтів опочів так дорого окупленої побіди. Серед таких умовин союзники дійшли до переконання, що їм слід ужити всі сил, щоб здержати похід большевиків через польську територію. Звідси й походить відозва, вислана до совітського уряду зі Спаа. Вислано її після належного обговорення зі всіми союзниками і на їхнє домагання. Заки її вислано, ми мусли пояснити Польщі, що коли антанта дає поміч то тільки властивій етнографічній Польщі, не а цілі підмоги загарбувати її землі, які до неї не належать але в цілі оборони її власних правних границь і незалежності.

### Кацапи на Закарпаттю.

Доносять, що загальні збори „Руського Клубу“ в Ужгороді виключили з клубу трьох москвофілів за їх шкідливу діяльність звернену проти українського народу Закарпаття в загалі, а проти товариства „Руський Клуб“ спеціально, а саме Юліяна Гаджегу, Гагатка і Гомичкова.

Генерала укранської галицької армії Тарнавського вивезли Поляки на Поморя в табір Тухолі.

### З Бразилії.

Минувшого вівторка бури наробила много лиха в Гварапуаві. Повідають, що найменше на яких 250 тисяч знайдесь школи.

До Рібо має прибути новий папський нунцій Екц. Евріко Гаспарі.

До Рібо вже прибув король бельгійський. Принятте було торжественне. Сему

Дня 21. с. м. відбулось в салі камарі муніципальної в Прудентополіе торжественне обняте нововибраних камаристів на 4 роки.

### Статок робить достаток.

В наших часах гріш має велике значіне і не дурно то кажуть мудрі люди, що гріш нині володіє світом. Але той гріш, в котрім така велика сила, не має і до нині ще в нас того пошанівку, який належить ся. У нас не тільки, що гроша не шанує ся, але прямо вишукує ся усякі способи, якби то його найскорше позбути ся, щоби — борони Боже — гріш не зійшов ся з грошем. Ми не уміємо щадити. А треба знати, що ошадність є жерелом доробку і заможности; ошадність причує чоловіка до порядку, заповідливости, а навіть до пошанованя чужого добра, бо ті люди, що уміють щадити, то звичайно шанують доробок і маєток ближнього.

Придивім ся Жидам. Правда, що вони на своїй совісти мають багато людської кривди, а нам Українцям наляли досить горячого сала за обшивку але мусимо признати, що се такий нагід, від котрого ми можемо много научити ся. У Жида передовсім на першій місці віра, відтак солідарність, потім грамотність — нема Жида, котрий би не був грамотним — а на конець ошадність. Жидівська ошадність є так велика, що часто густо доходить до скупства — і завдяки їх солідарности вони нині добили ся великанських маєтків і грошем панують над цілим світом. Українець противно: темнотою і марнотравством, получений іноді з лініством з року на рік бідне, запропащує народну честь, стає ся поштуркувачем і посміховиском других народів, а в слід за тим не може заняти в світі такого становища, яке би йому після історичних прав належало ся. Ми, що повинні більше як другі цінити вартість гроша, бо ми його потребуємо більше чим инші народи, бо в убожестві капаємось вже сотки літ — ми не тільки, що не побільшаємо народного маєтку, але противно пускаємо навіть се, що батьки наші з великим трудом придбали і нам в спадщині оставили. А чому се так? Бо до ошадности треба розуму, просвіти і тверезости, а в нас того, на жаль, нема. „Прибуди розум — шасте буде“, каже народна пословиця, а у кого в голові січка, той не зможе нічого доробити ся.

В нашій народі так розпаношилось марнотравство, що куди обернеш ся, усюди його подибаєш. Від хвилі, коди Українець на світ народив ся, аж доки не прищиплять його землю, марнотравство все за ним слід в слід ходить. Приходить на світ українська дитина, чи умре чоловік, радість чи смуток, весіле, празник чи неділя, той вогонь тяжкий все знайде приступ, аби послідній гріш витягнути з хати на трунок. Ей! то вже така доля наша, щоби в тяжкій праці, нужді та недостатку, віку свого докалатати. — каже не один з наших, — нехай хоть в неділю, та понеділок забавлю ся троха“. Тож то власне та неділя, ті понеділки нас гублять, бо що через тиждень заробите, то в неділю і понеділок прогуляєте і ніколи нічого не доробите ся.

Як парубок по кожній виплаті мусить відвідати своїх товаришів в головній венді, або піти на цілу ніч на забаву, чи гу-

дуть ся“. Чому бідний? — Бо дурний! Комусь може здасть ся, що грейцарова ошадність на ніщо не придатна, бо шкода — повідає — заходу брати ся до того! Ми хотіли б за оден день стати богачами; ми не маємо терпеливости, ми не можемо поняти, що зерно до зернятка — а буде міра. „Чи я тих кілька вентинів маю чи не маю, то я все таки бідним родив ся і бідним амірати мушу“. Тим самим така бесіда нерозумна і пуста, бо у кого тільки мільрейси гроші, а вентини ні, той ніколи до маєтку не дійде, — а хто уміє по вентинови ошаджувати, той на старости літ не буде нікому в руки заглядати.

Кількож до наших знайомих прийшло разом з нами до Бразилії, так, як всі майже без гроший, без вентина, заледво на подорож стягнули ся, а нині вони мають гріш. А з тої самої компанії, з того самого повіту, і при такій самій роботі, нині одні з них заможними, а другі послідними дідами. І чому ж то так, що оден їде в гору, а другий падає на діл? Тому, що оден живе ошадно, а другий не дивить ся на будучність, а єсть — то шелесть. Нехай собі буде і найбіднійший зарібник, если він має терпеливість і сильну волю не марнувати заробленого гроша, то з літами може доробити ся, але если той гірко запрацьований гріш еще не закрив ся добре в наших руках, а вже пішов чортови в зуби, вже перепустилось його через горло, або з камратами в карти програв то ми, хоч би й сто літ працювали, гроша зложеного не будемо мати.

Чи бачили ви коли зимовою порою в нашому старому краєви, як діти котять мягкий сніг? Зложити оден хлопчина грудку снігу і заледоє кільканацять кроків перекотить, а вже зробила ся така велика брила, що дальше сам оден вже й не може котити. От і маємо примір, як з малого буває велике. Оден вентин не значить нічого, так, як та грудочка снігу, але разом з другим, третим, десятним, сотним і тисячним той самий є великою силою. Нині той малий вентин, скинений мільонами рук, робить чудеса. Сей гріш перекопав Америку на двоє і отворив корабельну вулицю від одного океану до другого; гріш перерізав весь світ залізничними дорогами вздовж і попереку, гріш позносив дороги, а вирівняв долини, прорубав в скалах тунелі і висувив озера. Нині той вентин, кинений мільонами рук, позакладав величезні фабрики, товариства асекураційні, каси позичкові, заповогові союзи і т. д. і т. д.

(Далі буде).

### В українській гетто.

(Продовжене.)

Так говорилося в тій низенькій хаті; говорилося ширі і розбиралося з усіх боків, як то буде, як найліше. Молоді хлопці не складно, але з запалом говорили, і видно було, що можна буде взятись до роботи, бо з тими ширими хлопцями яких очі горіли бажанням причинитися своїми силами до творення ліпшого будучого — з тими хлопцями можна було щось почати. На дворі була сумна туманна ніч; безсило якось тяглись до гори струнки кипаріси, ховаючи від людей убогу рутенську святинню; а в низенькій хатині співалися рідні патріотичні пісні, в серцях горіла надія і бажання воскреснути з мертвого сна, стати до відродження...

використати нагоду і разом узятись до засновання.

Я маю списаних усіх Українців, що замешкують у Куритибі і завтра принесу той спис. Побачите, що ми складаємо тут не малу силу — так говорив Роман Явдошин, оден з молодших.

Я лишився, щоб побачити ту українську силу в Куритибі. І я побачив... краще не казати!

З тих десятиох, що були з вечера, не тільки не прикликали когось инчого, а навіть самі не явились... аж шість душ! Прийшло чотири молодці, і по всім зборі!!!

Я стратив потяг і стратив віз, що по мене виїздив, мусів зробити кілька миль пішки по болоті, а прийшовши до дому, з утіхи, що так гарно пішла справа з куритибською кооперативою, пролежав пару день у ліжку на жорстоку нервову горячку!..

### III

Комусь покажется то дивним: і чого б там ще хорувати ізза якоїсь кооперативи? Пішла справа добре ну, й пішла; а не пішла — світ від того не пішов хвостом наперед... Може й так. Але справа сягає трохи глибше. Іменно: від таких часткових неурядок виходять неудачі загальні громадські, які чіпають інтереси в народі у самій основі. Наприклад: ми читаємо описи такої страшної нужди в рідному краї, про яку не можемо навіть уявити собі. І щож ми робимо, або прийти з якоюсь допомогою нашим братам? Нічого, бо майже нічого. Чому? Не маємо з чим прийти або майже не маємо. Чому ж так? Я вже казав, чому: хитрійші панки, більше освічені, більш практичні так зуміли поставити нашу темну масу, що вона заробляє на себе стільки, як заробляє робучий віл або кінь у свого господаря! Заробляє стільки, що може жити, їсти, пити працювати. А коли, приміром, заслабне, то оглядається де є Casa de Misericordia, бо нема чим оплатити лікаря!... Це наш здохток.

(Дальше буде).

Для членів Вр. Н. С. Хр.  
Наміренне на місяць жовтень:  
„Християнізація научаня“.

### ГОЛОШЕННЯ.

Євдоха Томків, з села Вербів, повіт Бережани, пошукує свої сестри Марії Томків і родичів своїх, які правдоподобно мають знаходитися в Парані. Пошукуюча перебуває тепер в пів. Америці. Хтоби про них знав, або они самі най зголосяться на адресу Корнила Хамриги, Ivahu Paganá, який подасть докладний адрес Євдохи Томків.

Шакер оплачений з забудованями, на лінії Маркондес є до продажі. Хтоби хотів купити, нехай зголоситься до Ілька Лапчакка, властителя того шакру.

КАЛЕНДАР „ПРАЦІ“ НА РІК 1921 уже друкуєсь. Хто з пп. купців, ремісників і инших фірм хотівби помістити свій анонс (оголошення), най звернеться чимскорше в тій справі на адресу Редакції „Праці“. Замовлення на календар приймаєсь вже від тепер, а висилатись буде з початком грудня с. р. Хто хоче мати перший календар „Праці“, виданий в 25-літню річницю української еміграції до Бразилії — най спішиться з замовленням, бо наклад невеликий.



Фотосний заклад фотографічний у  
Прудентополі.  
Atelier Photographico  
Americano.  
Miguel Kus e Max Hehl

Чи Ви вже знаєте? В Прудентополі при  
улиці Dr. Affonso Camargo (напротил поль-  
ського клубу) мешкає фотограф. Если хо-  
чете мати гарну фотографію своєю, своєї  
лїнки, дїтий або і цілої родини, зайдіть до  
него, а одержите.

Праця гарна, точна, скоро — ціни умір-  
ковані. Рівнож виконує фотографії в ко-  
льорах, та після бажання побільшає.

Мих. Кусь — Макс Гекль.  
Прудентополіс Парана

ШЕВСЬКА — РИМАРСЬКА СПІЛКА  
Матвійко — Комніцький.

Виконуєсь совісно, по дешевих цінах че-  
ревики, чоботи, шпелі, після найновїшої  
моди і з найлучшої шкіри.

Рівнож виконуєсь всякого рода упряж,  
сідла і інші прибори входячі в обсяг ри-  
маретна.

Приймаєсь і замовлення, як також на скла-  
ді до набути в кожній хвилі всякі прибори  
і знаряди так з фаху римарського як і  
шевського.

Ціни приступні — праця совісна; Мож-  
на купувати і гуртовно. Кожий Українець  
повинен попірати своїх свідомих Україн-  
ців-ремісників. Нині ключ всюди: СВІЙ  
ДО СВОГО!

Matvyiko & Komnickyi  
Prudentopolis Parana

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

**Др. Александер Нікольський.**

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським  
шпитали в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям так  
мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудкові,  
недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, різні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним  
довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштовою марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години  
пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Чи Ви вже були коли у склепі  
**НИКИТИ ДОНЯКА** у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще  
в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті  
Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то-  
вар. О сїм переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка.  
Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, різнородна фазенда,  
товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаю-  
чі можуть перенозувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті,  
що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і інші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра  
до Прудентополі і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Parana.

Кравчарня „УКРАЇНА“  
Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдо-  
розших до найдешевших: плаці, наміт-  
ки, маринарки, сподні — взагалі все,  
що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно —  
після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгда лиш  
своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“  
de

Basilio Magerovskyi  
Papandua Sta. Catharina

Український склеп  
ХРУНІА І БРАТА.  
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо різнородні продукта по най-  
таньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні,  
як герву-матте, обручі з тїмбо, кору в  
брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жов-  
тий, сїль мїлка і груба, риж, капелюхи сук-  
нянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão  
Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

**Івана Мойси**

В Марешаль Маллет  
ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает різнородні продукта  
по найтаньшій ціні. Купує уся-  
кі продукта кольоніяльні, а  
найцікавше, що платить до-  
росше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

прошу прийти у мій склеп і спробу-

Лікар і оператор

**Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ**  
Бувший асистент клінік европейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновїшої системи. — Виконує всякі опе-  
рації хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить  
лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мі-  
кроскопових, та всяких інших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Parana — Brazil.

Оселя Гважувіра — Парана  
Бразилія.

Найбільший склеп український.  
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склеп  
свідомого Українця, в котрім най-  
дуть ся товари споживчі, знаряди до  
домашнього вжитку. Хто що позрібує  
а певно що не пожалуєте, коли спов-  
нить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіже і всякі продукта  
кольоніяльні.

ANTONIO REBOUCAS PARANA  
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП  
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-  
ших склепів у цілім муніци-  
пїю Іраті

Продаю товари різнородні — яких  
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-  
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і  
усе, що потрібне до ужиткоу домаш-  
нього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі  
споживчі товари. Капелюхи — стрільні  
артикули — окраси зі золота як брошки,  
перстені, ланцуски до годинників і т. д.  
Чого Вам треба — купите і будете  
вдоволені.

Constantino Odreckyi  
Antonio Rebouças Parana

**В. КУН І СИН**

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фа-  
бриці КАП ФЛЯШКОВИХ.

CAIXA  
POSTAL  
246.

BEBIDAS CERVEJAS



## Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничної.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA  
POSTAL  
246.



BEBIDAS AS CERVEJAS  
DA  
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.  
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

### ПИВА:

ясні:

Атлантика  
Люзитана  
Гамбург  
Куритибана  
Паранаенсе

темні:

Мюнхен  
Кульмбах  
Демократа  
Портер

### НАПИТКИ:

Атлянта

Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помараньч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Хруст і Вітні  
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтааншій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору в брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і соломинні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

## УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

### Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродає ріжнородні продукта по найтаншій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІИ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet

Paraná

Костя Одрецький  
В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

## В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira

Paraná

## УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

### Одрецький — Козакевич

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якости. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевиків з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі иньші товари галентарійні.

НАЧИНЄ КУХОНЄ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернях і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід  
ДЛЯ ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна

Для прибувших залізницею пічлі.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak” Iraty.